

اول دفتر

هر دوره‌ای و هر سلسله‌ای که آمد، نشانی از خود بر این بنای ارزشمند گذاشت تا مسجد جامع اصفهان روایتگر هنر و معماری ایران باشد. امروزه سردر ورودی مسجد جامع اصفهان مزین به کتیبه‌ای است که در زمان «محمدحسین خان صدر» نوشته شده. او والی اصفهان در زمان آقامحمدخان و فتحعلی شاه قاجار بود و خدمات بسیاری در این شهر انجام داد. برای دیدن این سردر وارد خیابان هاتف بشوید و به سراغ در جنوب شرقی این مسجد بروید. این کتیبه در سال ۱۲۱۸ ه.ق به خط شاهانه ثلث و بر زمینه زرد مرقوم شده و چهار گل شمسه بر چهار گوشه کتیبه چون خورشیدی می‌درخشند. نگاه کنید که چطور قامت «الف»‌های کشیده این کتیبه با شمشیر بران «ی» از میان به دو نیم شده‌اند. خط ثلث ترکیب معقول و هوش‌ربایی از زیبایی و هندسه است و وظیفه هر نقطه به غیر از خوانا شدن کلمه، پر کردن فضای خالی نیز هست. به سه علامت تشدید نگاه کنید؛ هر سه به صورت پلکانی، یکی بعد از دیگری قرار گرفته‌اند و چشم بیننده را از پایین به سوی «الله» بر می‌کشند. خوشنویس ایرانی همواره از شباهت ظاهری حروف در جهت زیبایی اثرش سود می‌جوید مثلاً به «لله» و «بسم» نگاه کنید، ببینید چطور هنرمند از شباهت ظاهری آنها استفاده می‌کند اما به یک‌باره هر کلمه‌ای را به زیر سایه الله می‌گشاند! عکس: مهدی تمیزی

